

2017 YILINDA TÜRKİYEDE RAYLI SİSTEMLER VE 2018 YILINDA YAPILACAKLAR

Dr. İlhami Pektaş

2017 yılında dünyadaki raylı sistemler pazar payı 170 Milyar Euro oldu. Dünya genelinde demiryolları ile seyahat eden yolcu sayıları incelendiğinde, yıllık 23 milyar yolcu sayısı ile Japonya'nın raylı sistemler yolcu taşımacılığı sektöründe öne çıktığı görülmektedir. Demiryolları ile seyahat eden yolcu sayılarında Japonya'yı sırasıyla Hindistan, Almanya, İngiltere, Çin, Fransa ve Rusya takip etmektedir. 2016 verilerine göre Avrupa Birliği'nde demiryolu ile yolculuk eden kişi sayısı yılda 9 milyar iken Türkiye'de 175 milyon yolcudur.

ABD, 293.564 bin km ile en uzun demiryoluna sahip olan ülke durumundadır. Demiryolu hat uzunlukları bakımından ABD'yi sırasıyla Çin, Rusya ve Hindistan izlemekte ve 12.512 Km ile Türkiye 20. sırada yer almaktadır. Japonya'da nüfusun demiryolu ile seyahat sıklığı 181,4 iken, bu oran Amerika'da 0,1, Çin'de 1,1, Rusya'da 7,6, AB'de 18 ve Türkiye'de ise 0,6'dır. 2017 yılında Türkiye'de demiryolu ile 23 milyon ton yük ve 176 milyon yolcu taşınması yapılmıştır.

07.11.2017 tarihinde yayınlanan 2017/22 sayılı ve Yerli ürün kullanılması konulu, Başbakanlık tarafından yayımlanan raylı araç sistemlerinde en az % 51 yerli ürün kullanılmasına yönelik genelge ile Raylı sistemlerde yerli katkı zorunlu hale getirilmiş ve böylece ülkemizde yerli ve milli raylı ulaşım araçlarının üretim yolu açılmıştır. Bu genelgeden sonra Kocaeli belediyesi açtığı ihalede en az % 51 yerli katkı şartını uygulaması sonucu 6 adet tramvay ve İstanbul Eminönü-Alibeyköy Tramvay Hattı için açılan 30 adet tramvay ihalesini Durmazlar firmamız kazanmıştır. Bu genelge uygulaması çok önemli olup, 2017 yılı içerisinde ve gelecekte ülkemizde başta Raylı sistem ihaleleri olmak üzere tüm sektörlerde örnek olmuştur.

2017 yılında demiryollarına ayrılan 11.335.000.000 TL ödenekle, tarihi İpek Yolu'nu canlandıracak "Bakü-Tiflis-Kars (BTK) Demiryolu hattı hizmete girdi. Yüksek hızlı ve konvansiyonel demiryolu yapımına ve mevcut hatların elektrifikasyon-sinyalizasyon projelerine devam edildi. Böylece sinyalli hat uzunluğu 5.462 kilometreye, elektrikli hat uzunluğu 4.433 kilometreye, yüksek hızlı demiryolu hat uzunluğu 1.213 kilometreye ve toplam demiryolu hat uzunluğu ise 12.532 kilometreye ulaştı. Ankara-İzmir ve Ankara Sivas Yüksek Hızlı Demiryolu ile Bursa-Bilecik, Konya-Karaman, Karaman-Ereğli-Ulukışla ve Mersin-Adana-Osmaniye-Gaziantep hızlı demiryolu yapımına devam edildi. 10 adet YHT setinin ihalesine çıkıldı ve tüm yurttaki 21 lojistik merkezi inşasına başlandı.

Metro İstanbul, 2017 yılında yaklaşık 40 km. yeni metro hattını tamamladı ve Türkiye'nin ilk sürücüsüz metro aracını Üsküdar-Ümraniye arasında hizmete sundu.

Milli Dizel ve Elektrik Motoru, Milli Makas Taşıma Vagonu ve Yeni Nesil Milli Yük Vagonu projeleri bu yıl hayata geçti. İlk Milli Anahat Elektrikli Lokomotifi E-1000 tamamlandıktan sonra E-5000 projesine başlandı.

Kamu ve yerel yönetim işbirliği ile yapılan raylı ulaşım sistemleri projeleri hız kazandı. Ankara metrosuna bugüne kadar CRRC-MNG tarafından 183 araç teslim edildi. Bundan sonraki 141 adet metro aracının % 51 yerli katkı şartına uygun olarak teslim edilmesi planlandı.

Gaziantep'te GAZİRAY ve Balıkesir'de BALRAY banliyo tren projeleri başladı. Konya YHT Gar ile Kars ve Konya (Kayacık) lojistik merkezlerinin temelleri atıldı. Kahramanmaraş (Türkoğlu) Lojistik Merkezi ile İzmir'de Tepeköy-Selçuk yeni demiryolu hizmete açıldı.

ARUS kümelenmesi toplam bütçesi 3 milyon TL. olan ve 3 yıl sürecek 2.Ekonomi Bakanlığı URGE projesine başladı.

Bozankaya A.Ş. firması Ankara'da yaptığı 50 milyon USD'lık yeni yatırımını tamamladı ve ARGE'de toplam 80 milyon TL bütçeye ulaştı. Konya, Eskişehir, Elazığ, Manisa, İzmir Elektrikli otobüs, Malatya ve Şanlı Urfa'da Trambüs, Kayseri tramvay araçlarının hizmete girmesinden sonra Tayland Bangkok şehir metrosu ihalesini kazanarak 88 Metro setinin üretim çalışmalarına başladı.

Durmazlar firması, Kocaeli belediyesine daha önce verdiği Panorama marka 12 tramvay aracına 6 tane daha tramvay ilave ederek Kocaeli'ndeki araç sayısını 18'e çıkardı. Doğu İnşaat ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan anahtar teslim projede Eminönü-Alibeyköy Tramvay Hattı için Durmazlar A.Ş., İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile 30 adet yerli ve milli tramvay aracı sözleşmesi imzaladı. Böylece Durmazlar firması Bursa, Samsun, Kocaeli ve İstanbul'da yerli ve milli araç sayısını 134'e çıkardı.

Metro İstanbul A.Ş. tarafından açılan 120 adet metro aracı ihalesini % 50 yerlilik oranı ile Hyundai Eurotem kazandı.

Atalar Makine A.Ş. raylı sistemlerin tüm alt bileşenlerini üreten fabrikasını Ankara-Polatlı'da hizmete açtı.

Ilgaz Şirketler Grubu, Ankara Polatlı Organize Sanayi Bölgesi'nde vagon üretim tesisi yatırımına başladı.

Acarlar Vagon A.Ş., Çinli lokomotif firması CRRC Ziyang ile hybrid ve dizel lokomotif üretmek üzere sözleşme imzaladı.

STM A.Ş., DDGM ile yaptığı protokol ile raylı sistemlerde sayılı onaylı kuruluşlar arasına girdi.

Omsan Lojistik ve Körfez Ulaştırma, raylı sistemler serbestleşme kanunu kapsamında ilk özel demiryolu işletmecileri oldu.

2018 Yılında Türkiye'de Raylı Sistem Projeleri ve Etkinliklerimiz

Başbakanlık genelgesi, yapılan tüm kamu ihalelerinde en az % 51 yerli katkı ile tüm sektörler örnek olmaya devam ederek, Raylı sistemlerde yerli ve milli markalarımız TCDD ve belediyelerimizde daha da yaygınlaşacaktır.

2018 yılında dünyadaki raylı sistemler pazar payının 180 milyar Euro olacağı ve Raylı sistemler pazar büyüklüğünün her yıl yaklaşık yüzde 2,6 oranında büyüme göstereceği beklenmektedir.

Ülkemizde 2018 yılında TCDD'ye 7,5 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu yıl içinde 96 adet Yüksek Hızlı Tren seti teminine yönelik olarak demiryolu tarihinin en büyük bütçeli ihalesi gerçekleşecektir.

Metro İstanbul A.Ş. çıkacağı 1200 adet metro aracı ihalesinde en az % 51 yerli katkı şartı ve milli marka uygulaması ile tüm Türkiye'ye örnek olacaktır.

2018'de YHT ile 7.7 milyon yolcu taşınması planlanıyor. Marmaray projesi 2018 yılı sonunda tamamlanarak 68 milyon yolcu taşınması hedefleniyor. Başkentray'ın 2018 yılının ilk çeyreğinde açılarak yılsonuna kadar 12 milyon yolcu taşınması bekleniyor. Ankara-Sivas yüksek hızlı demiryolu 2018 yılı sonuna kadar tamamlanarak test sürüşlerine geçilecek ve test sürüşlerinde milli hızlı trenlerimiz hizmete girecektir.

Konya-Karaman hızlı demiryolu elektrikli ve sinyalli olarak işletmeye açılacak, 1.300 km uzunluğunda demiryolu hattının yapımına başlanacak, 3.458 km'lik demiryolu hattının yapım ihalesine çıkılacak ve 1.446 km'lik hatta sinyalizasyon, 1.637 km'lik hatta elektrifikasyon yapım çalışmaları tamamlanacaktır. Bu yıl içinde 507 km demiryolu hattının elektrifikasyon ve sinyalizasyon yapımına başlanacak, 511 km hattın yenileme çalışmaları gerçekleştirilecek ve böylece dizel işletmecilik azaltılarak elektrikli ve sinyalli işletmecilik artırılacaktır.

Hazır durumdaki Erzurum(Palandöken) lojistik merkezinin yanı sıra Kars, Konya (Kayacık) ve Mersin (Yenice) lojistik merkezleri ile Konya YHT Gar'ı işletmeye açılacak. Karaman, Sivas ve Kayseri lojistik merkezlerinin yapımına başlanacak ve bu yıl içinde Samsun-Kalın hattı tamamlanacaktır.

İstanbul metro hatları 2023 ve 2035 hedefleri doğrultusunda hızla ilerliyor. Üsküdar- Ümraniye-Çekmeköy Hattı 2. Kısım, Kabataş- Beşiktaş- Mahmutbey Hattı, Halkalı- Gebze Hattı, Sabiha Gökçen-Kaynarca, Gayrettepe- Üçüncü Havalimanı 2018 yılında tamamlanması planlanıyor. 2018 yılında İstanbul'da yaklaşık 144 km metro hattı tamamlanacaktır.

CRRC-MNG tarafından bu yıl içinde Ankara metrosuna 141 adet % 51 yerli katkı sağlanmış metro aracını teslim edilmesi bekleniyor.

Yine bu yıl içinde İzmir körfez geçişi projesi, Erzurum, Erzincan ve Mersin Tramvay hattı projelerine başlanacaktır.

2018 yılı içerisinde ARUS, hedefleri doğrultusunda İşbirliği toplantıları, eğitimler, konferanslar, Yerli ve Milli Marka üretim çalışmaları, yurt içi ve yurt dışı alım heyetleri düzenleyecektir.

ARUS, 2018 yılı içinde URGE projesi kapsamında 3-6 Nisan 2018 tarihleri arasında Fransa'da yapılacak Uluslararası raylı sistemler etkinliği, 7 Mayıs tarihinde Ankara'da yapılacak ARUS- Avusturya B2B görüşmeleri, 8-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Ankara'da UIC Yüksek Hızlı Tren Kongresi, Haziran ve Temmuz ayı içinde yapılacak Güney Afrika ve İran Raylı sistem etkinlikleri ve B2B toplantıları, 19-21 Eylül 2018 tarihleri arasında Berlin'de InnoTrans 2018 Uluslararası Raylı Sistemler Fuar'ına katılım sağlayacaktır.